

per, der ikke anses for egnet til nævningebehandling) er lægdommerne (nævningerne), der har den afgørende indflydelse på skyldsspørgsmålet, idet tiltalte kun kan dømmes, hvis et flertal af nævningerne stemmer herfor.

På denne baggrund og i øvrigt af de grunde, der er anført af Retsplejerådets flertal, må det efter Justitsministeriets opfattelse anses for bedst stemmende med dette princip, at nævningebehandlingen finder sted også i første instans og ikke alene som led i en ankebehandling.

9.3.2. Forholdet til grundlovens § 65

9.3.2.1. Retsplejerådet har som led i sine overvejelser om en ændring af reglerne for behandling af nævningesager overvejet grænserne i grundlovens § 65 for mulige ændringer på dette område. Retsplejerådet har i den forbindelse nærmere gennemgået forarbejderne til grundlovens § 65 og den statsretlige teori herom.

Grundlovens § 65, stk. 2, fastslår, at »i strafferetsplejen skal lægmænd medvirke. Det fastsættes ved lov, i hvilke sager og under hvilke former denne medvirken skal finde sted, herunder i hvilke sager nævninger skal medvirke«.

Den nærmere rækkevidde af grundlovens § 65, stk. 2, har været genstand for mange overvejelser i den juridiske litteratur. Det er almindeligt antaget i litteraturen, at grundlovens § 65, stk. 2, indebærer, at nævningesystemet ikke fuldstændigt kan afskaffes.

Der er imidlertid uenighed om, i hvilket omfang der inden for rammerne af grundlovens § 65, stk. 2, kan indføres en ordning med fællesvotering mellem nævningerne og dommerne om skyldsspørgsmålet. Der kan i den forbindelse henvises til Retsplejerådets betænkning nr. 1352/1998 side 13-20, der indeholder en nærmere redegørelse for diskussionen i den juridiske litteratur om dette spørgsmål.

Et enigt Retsplejeråd – dvs. også mindretallet, der ikke foreslår fælles votering – finder, at en ordning med fælles votering mellem nævningerne og dommerne vil ligge inden for de rammer, som lovgivningsmagten har efter grundloven, i hvert fald hvis der sikres nævningerne en afgørende indflydelse på afgørelsen af skyldsspørgsmålet. Dette kan sikres med afstemningsreglerne.

Der henvises i øvrigt til betænkning nr. 1352/1998 side 13-20.

9.3.2.2. Justitsministeriet har overvejet, om de foreslåede ændringer af den gældende ordning for nævningesager ligger inden for rammerne af grundlovens § 65, stk. 2.

I overensstemmelse med forslaget fra Retsplejerådets flertal indebærer lovforslaget som nævnt under pkt. 9.3.1.5 ovenfor, at nævningesager fremover (ligesom alle andre straffesager) behandles ved byretten som første instans med mulighed for en fuldstændig ankebehandling ved landsretten. Ved lovforslaget indføres endvidere fælles votering mellem nævninger og dommere om skyldsspørgsmålet i nævningesager, og der indføres et krav om, at afgørelsen i nævningesager skal begrundes.

Lovforslaget er udformet således, at tiltalte alene kan findes skyldig, hvis et kvalificeret flertal blandt nævningerne stemmer for dette resultat (i byretten 4 ud af 6 og i landsretten 6 ud af 9 nævninger), jf. nærmere pkt. 9.3.3.5 og pkt. 9.3.4.5 nedenfor. Hermed vil det efter Justitsministeriets opfattelse være sikret, at nævningerne fortsat har den afgørende indflydelse på skyldsspørgsmålet, idet domfældelse ikke kan ske alene med stemmerne fra et samlet flertal blandt de juridiske dommere og nævningerne – i modsætning til domsmandssagerne, hvor domfældelse kan ske med 2 ud af 3 stemmer, f.eks. fra den juridiske dommer og den ene domsmand. Den foreslåede ordning sikrer således, at de alvorligste straffesager også fremover behandles på en sådan måde, at lægdommerne (nævningerne) – i modsætning til domsmandssager – selvstændigt har afgørende indflydelse på skyldsspørgsmålet. Nævningeinstitutionen vil således fortsat være en selvstændig behandlingsform ved siden af domsmandsinstitutionen.

Efter Justitsministeriets opfattelse er der hverken efter ordlyden af grundlovens § 65, stk. 2, eller efter forarbejderne til bestemmelsen grundlag for at antage, at lovgivningsmagten skulle være afskåret fra at indføre en ordning som den foreslåede, hvor der indføres fælles votering mellem nævninger og juridiske dommere også for så vidt angår skyldsspørgsmålet på samme måde, som det allerede er tilfældet for så vidt angår sanktionsspørgsmålet – i hvert fald når ordningen samtidig udformes sådan, at tiltalte kun kan dømmes, hvis et flertal af nævningerne stemmer for dette resultat.

Justitsministeriet kan på denne baggrund tilslutte sig Retsplejerådets enstemmige opfattelse, hvorefter den foreslåede ordning må antages at ligge inden for rammerne af grundlovens § 65, stk. 2.

Det er endvidere Justitsministeriets opfattelse, at bestemmelsen i grundlovens § 65, stk. 2, ikke kan anses for at udelukke en ordning, hvorefter spørgsmålet om beviserne for tiltaltes skyld også i nævningesager kan prøves fuldt ud i ankeinstansen under medvirken af nævninger, når nævningerne sikres samme indfly-